

**REPUBLIKA SRPSKA
VLADA**

NACRT

**ZAKON
O OBRAZOVANJU ODRASLIH**

Banja Luka, septembar 2021. godine

ZAKON O OBRAZOVANJU ODRASLIH

GLAVA I OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se organizacija i struktura obrazovanja odraslih, kao i druga pitanja od značaja za obrazovanje odraslih.

Član 2.

(1) Obrazovanje odraslih je dio jedinstvenog obrazovnog sistema Republike Srpske (u daljem tekstu: Republika), kojim se obezbjeđuju obrazovanje, usavršavanje i osposobljavanje odraslih lica.

(2) Obrazovanje odraslih je partnerska djelatnost i zajednička odgovornost Republike, jedinica lokalne samouprave, poslodavaca, zaposlenih, privrednih i stručnih asocijacija, udruženja, naučnoistraživačkih i obrazovnih institucija i pojedinaca.

Član 3.

Ciljevi obrazovanje odraslih su:

- 1) postizanje najmanje osnovnog obrazovanja,
- 2) osposobljavanje za zapošljavanje odraslih lica koja nemaju završeno formalno obrazovanje,
- 3) omogućavanje daljeg obrazovanja i obuke, odnosno mogućnost dokvalifikacije, prekvalifikacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog vijeka,
- 4) omogućavanje obrazovanja i sticanje znanja i vještina koje odgovaraju ličnim sposobnostima, afinitetu i životnom dobu pojedinca,
- 5) da stručno obrazovanje i obuka budu usklađeni sa standardima obrazovanja zemalja Evropske unije,
- 6) sticanje internacionalno uporedivih nivoa znanja.

Član 4.

Obrazovanje odraslih zasniva se na načelima:

- 1) cjeloživotnog učenja,
- 2) racionalnog korišćenja obrazovnih mogućnosti, teritorijalne blizine i dostupnosti obrazovanja svima pod jednakim uslovima, u skladu sa njihovim sposobnostima,
- 3) slobode i autonomije pri izboru načina, sadržaja, oblika, sredstava i metoda obrazovanja,
- 4) uvažavanja različitosti i uključivanja lica sa posebnim potrebama,
- 5) stručne i moralne odgovornosti andragoških radnika,
- 6) garancije kvaliteta obrazovne ponude,
- 7) poštovanja ličnosti i dostojanstva svakog učesnika u obrazovanju odraslih.

Član 5.

(1) Obrazovanje odraslih može biti:

- 1) formalno obrazovanje,
- 2) neformalno obrazovanje i učenje,
- 3) informalno učenje.

(2) Formalno obrazovanje odraslih podrazumijeva obrazovni proces koji se izvodi u obrazovnim ustanovama po nastavnim planovima i programima osnovnog i srednjeg obrazovanja prilagođenim potrebama i mogućnostima odraslih.

(3) Neformalno obrazovanje i učenje odraslih je organizovan proces obrazovanja i učenja usmjeren ka usavršavanju i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema dijelovima programa formalnog obrazovanja, odnosno modulima i po posebnim programima za sticanje znanja, vještina i sposobnosti, a koji se mogu organizovati kod obrazovnih ustanova i specijalizovanih organizacija koje ispunjavaju uslove prema programu koji izvode.

(4) Informalno učenje podrazumijeva permanentno samoobrazovanje, usavršavanje i sticanje znanja i vještina van obrazovnih ustanova i specijalizovanih organizacija za obrazovanja odraslih.

(5) Obrazovanje odraslih može se izvoditi i po javno važećim programima za osposobljavanje koji je donio nadležni organ republičke uprave ili program koji sadrži znanja utvrđena od nadležnog organa, u skladu sa ovim zakonom.

Član 6.

Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se propisi kojima se uređuje oblast osnovnog i srednjeg obrazovanja, upravnog postupka i obligacionih odnosa.

Član 7.

Pojedini izrazi i pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) polaznik obrazovanja je odraslo lice koje pohađa program obrazovanja odraslih,
- 2) prvo zanimanje je obrazovanje u sistemu obrazovanja odraslih za zanimanje trećeg ili četvrtog stepena složenosti s ciljem uključivanja na tržište rada ili nastavka školovanja,
- 3) dokvalifikacija je sticanje novog znanja u okviru iste struke za zanimanje višeg stepena složenosti s ciljem povećanja kompetencija,
- 4) prekvalifikacija je obrazovanje i osposobljavanje za drugo zanimanje radi zapošljavanja ili nastavka školovanja,
- 5) specijalizacija je obrazovanje i osposobljavanje u okviru istog zanimanja radi sticanja posebnih znanja i radnih vještina,
- 6) posebni programi su programi za povećanje opšteobrazovnog i kulturnog nivoa stanovništva i povećanja stručnih i drugih kompetencija.

Član 8.

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

GLAVA II

PLAN OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 9.

(1) Plan obrazovanja odraslih Republike Srpske (u daljem tekstu: Plan obrazovanja) je od posebnog značaja za Republiku.

(2) Plan obrazovanja donosi ministar prosvjete i kulture (u daljem tekstu: ministar) za period od jedne godine, na prijedlog Zavoda za obrazovanje odraslih (u daljem tekstu: Zavod).

(3) U pripremi Plana obrazovanja, Zavod obavezno pribavlja mišljenje Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske (u daljem tekstu: Zavod za zapošljavanje), Privredne komore Republike Srpske (u daljem tekstu: Privredna komora), Zanatsko-preduzetničke komore Republike Srpske (u daljem tekstu: Zanatsko-preduzetnička komora), Unije udruženja poslodavaca Republike Srpske (u daljem tekstu: Unija udruženja poslodavaca), organa jedinice lokalne samouprave i nadležnih ministarstava.

Član 10.

Planom obrazovanja se:

- 1) određuju prioritetne obrazovne oblasti obrazovanja odraslih,
- 2) određuju infrastrukturne djelatnosti potrebne za izvođenje obrazovanja odraslih,
- 3) određuje raspoređivanje programa obrazovanja na jedinice lokalne samouprave, pri čemu se vodi računa o racionalnom korišćenju postojećih obrazovnih kapaciteta, broju polaznika obrazovanja, razvojnim specifičnostima područja, obezbjeđivanju jednakih uslova za sticanje obrazovanja i osposobljavanja odraslih, kao i o dostupnosti obrazovanja,
- 4) određuje okvirni obim sredstava koja su potrebna za njegovu realizaciju,
- 5) navode ministarstva nadležna za sprovođenje aktivnosti iz Plana obrazovanja,
- 6) određuju programi i dinamika njihovog ostvarivanja.

Član 11.

U sprovođenju Plana obrazovanja Zavod:

- 1) raspisuje, u sredstvima javnog informisanja, javni konkurs za izbor organizatora obrazovanja za izvođenje odgovarajućih programa obrazovanja,
- 2) prati izvođenje programa obrazovanja i preduzima mjere koje su potrebne za njihovo izvođenje,
- 3) planira sredstva za finansiranje programa osnovnog obrazovanja, prvog zanimanja i infrastrukturne djelatnosti za njihovo ostvarivanje,
- 4) obavlja druge zadatke određene Planom obrazovanja, u skladu sa zakonom kojim se uređuje oblast republičke uprave.

Član 12.

(1) Direktor Zavoda imenuje konkursnu komisiju čiji je zadatak da, na osnovu raspisanog javnog konkursa iz člana 11. tačka 1) ovog zakona, sprovede postupak izbora organizatora obrazovanja za izvođenje odgovarajućih programa obrazovanja i da navede prijedlog izbora organizatora obrazovanja.

(2) Članovi komisije iz stava 1. ovog člana imenuju se iz reda zaposlenih u Zavodu.

(3) Na osnovu prijedloga konkursne komisije za izbor organizatora obrazovanja, direktor Zavoda donosi rješenje o izboru organizatora obrazovanja za izvođenje odgovarajućeg programa obrazovanja.

(4) Na rješenja iz stava 3. ovog člana može se izjaviti žalba ministru.

(5) Na osnovu rješenja iz stava 3. ovog člana zaključuje se ugovor o međusobnim pravima i obavezama Zavoda i organizatora obrazovanja odraslih.

(6) Ministar donosi Pravilnik o postupku izbora organizatora obrazovanja odraslih.

GLAVA III ORGANIZATORI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 13.

(1) Formalnim obrazovanjem odraslih mogu se baviti osnovne i srednje škole koje su upisane u mrežu osnovnih i srednjih škola u Republici i u Registar organizatora obrazovanja odraslih (u daljem tekstu: Registar).

(2) Neformalnim obrazovanjem odraslih mogu se baviti specijalizovane organizacije za obrazovanje odraslih, kao što su radnički univerziteti, centri za obuku, škole stranih jezika, privredna društva i druga pravna lica.

(3) Obrazovanjem odraslih po javno važećim programima za osposobljavanje, koji su doneseni po proceduri propisanoj ovim zakonom, mogu se baviti ustanove koje su upisane u Registar.

(4) Organizator obrazovanja odraslih iz st. 1. i 2. ovog člana, a koji ima status pravnog lica, može da obavlja djelatnost obrazovanja odraslih u posebnoj organizacionoj jedinici van svog sjedišta ukoliko ispunjava uslove propisane ovim zakonom i propisima donesenim na osnovu ovog zakona.

(5) Organizatori obrazovanja odraslih mogu izvoditi pojedinačne programe samostalno ili u međusobnoj saradnji.

Član 14.

(1) Ustanova podnosi Zavodu zahtjev za utvrđivanje ispunjenosti uslova za izvođenja javno važećih programa za osposobljavanje.

(2) Uz zahtjev se prilažu:

1) javno važeći programi osposobljavanja odraslih,

2) dokazi o stručno-pedagoškim i andragoškim radnicima i nastavnicima koji izvode program,

3) dokazi o prostoru, opremi i nastavnim sredstvima,

4) dokaz o uplati administrativne takse utvrđene propisom kojim se uređuju administrativne takse.

(3) Sredstva uplaćena na ime administrativne takse iz stava 2. tačka 4) ovog člana koriste se za troškove postupka utvrđivanja ispunjenosti uslova za izvođenje programa osposobljavanja.

(4) Ispunjenost uslova za izvođenje javno važećih programa osposobljavanja utvrđuje neposrednim uvidom komisija, koja se sastoji od najmanje tri člana i koju imenuje ministar.

(5) Član komisije ne može biti zaposlenik Ministarstva prosvjete i kulture (u daljem tekstu: Ministarstvo), Zavoda, niti zaposlenik organizatora obrazovanja odraslih koji je podnio zahtjev za odobravanje izvođenja javno važećeg programa za osposobljavanje.

(6) Članovi komisije iz stava 4. ovog člana imaju pravo na naknadu u visini administrativne takse uplaćene za provjeru ispunjenosti uslova za izvođenje programa osposobljavanja, čiji iznos se dijeli ravnomjerno po svakom imenovanom članu komisije.

(7) Na osnovu zahtjeva iz stava 1. ovog člana i izvještaja komisije o ispunjenosti uslova za izvođenje javno važećih programa za osposobljavanje, direktor Zavoda donosi rješenje o ispunjenosti uslova za izvođenje javno važećeg programa za osposobljavanje i o upisu u Registar.

(8) Protiv rješenja iz stava 7. ovog člana može se izjaviti žalba ministru.

Član 15.

(1) Rješenje iz člana 14. stav 7. ovog zakona izdaje se na period od četiri godine.

(2) Nakon isteka perioda iz stava 1. ovog člana, za donošenje novog rješenja organizator obrazovanja odraslih obavezan je da podnese Zavodu zahtjev, uz prilaganje dokaza za izvođenje programa za koje traži ponovno odobrenje.

(3) Organizator obrazovanja odraslih je u toku važenja odobrenja za izvođenje javno važećih programa za osposobljavanje dužan da obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja se odnosi na nastavnike, pedagoške i andragoške radnike, prostor, opremu, nastavna sredstva i druge uslove za izvođenje programa osposobljavanja, najkasnije u roku od 15 dana od dana nastanka promjene.

Član 16.

(1) Ustanove koje ispunjavaju uslove za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih upisuju se u Registar, koji vodi Zavod.

(2) Ustanove iz stava 1. ovog člana podnose Zavodu zahtjev za upis u Registar.

(3) Direktor Zavoda donosi rješenje o upisu u Registar, za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih.

(4) Registar sadrži podatke o ustanovi, način upisa i izmjene podataka, podatke o brisanju ustanove iz Registra, kao i zbirku isprava za svaku ustanovu koja se upisuje u Registar, a koja je prilog Registru.

(5) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra organizatora obrazovanja odraslih.

Član 17.

(1) Vrijeme organizovanja obrazovanja odraslih u toku godine i obrazovni rad u toku dana i radne nedjelje raspoređuju se na način predviđen statutom ili drugim aktom organizatora obrazovanja odraslih.

(2) Organizator formalnog obrazovanja odraslih mora, najmanje dva puta godišnje, objaviti rokove za ispite iz obrazovnih programa koje izvodi, i to najmanje 30 dana prije predviđenog termina polaganja ispita.

(3) Trajanje formalnog obrazovanja odraslih, redoslijed nastave pojedinih predmeta ili predmetnih oblasti, način i oblici provjeravanja znanja, napredovanje i drugo prilagođava se specifičnostima, potrebama i mogućnostima polaznika obrazovanja.

Član 18.

(1) Organizatori obrazovanja odraslih vode andragošku dokumentaciju i evidenciju.

(2) Ministar donosi Pravilnik o sadržaju, formatu, načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije.

Član 19.

Organizatori obrazovanja odraslih koji imaju rješenje o ispunjenosti uslova za izvođenje javno važećih programa za osposobljavanje moraju, u posebnoj publikaciji, predstaviti programe obrazovanja odraslih koje izvode, kao i svoju organizaciju rada, te prilikom upisa upoznati kandidate sa njima.

GLAVA IV PROGRAMI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 20.

(1) Programom obrazovanja odraslih utvrđuju se:

- 1) cilj i naziv programa,
- 2) nastavni sadržaji,
- 3) oblik izvođenja programa,
- 4) trajanje programa i način provjere,
- 5) kadrovski, didaktički, prostorni uslovi za njegovo izvođenje, te školska ili stručna sprema, odnosno zanimanje, znanje i vještine koji se stiču završavanjem programa,
- 6) uslovi za upis, napredovanje i završetak programa,
- 7) način evaluacije programa i postignuća učenja.

(2) Programi su prilagođeni dobi, prethodnom obrazovanju, znanju, vještinama i sposobnostima odraslih.

(3) U postupku realizacije programa prekvalifikacije organizator obrazovanja odraslih utvrđuju razlike stručnih predmeta između stečene stručne spreme i stručne spreme koja se stiče završetkom programa prekvalifikacije.

(4) Javno važećim programom osposobljavanja utvrđuje se i minimum znanja i vještina neophodnih za obavljanje određenih poslova.

(5) Programom usavršavanja utvrđuje se i dodatni opseg posebnih znanja i vještina u određenoj oblasti u odnosu na trenutnu kvalifikaciju kandidata.

Član 21.

Polaznik obrazovanja odraslih stiče obrazovanje, znanje, vještine i sposobnosti po programima obrazovanja za odrasle ili dijelovima odgovarajućih obrazovnih programa za redovne učenike kroz:

- 1) obrazovanje i osposobljavanje odraslih kojima je prestalo pravo na redovno obrazovanje,
- 2) prekvalifikaciju, dokvalifikaciju ili specijalizaciju,
- 3) obrazovanje i osposobljavanje nezaposlenih lica za potrebe tržišta rada,
- 4) usavršavanje radi postizanja višeg stepena znanja u profesiji i podizanja produktivnosti rada,
- 5) obrazovanje za prihvatanje vrijednosti demokratije i građanskog društva,
- 6) učenje stranih jezika,

7) obrazovanje za ostvarivanje posebnih prava pripadnika nacionalnih i etničkih grupa,

8) obrazovanje odraslih sa posebnim potrebama (lica sa psihičkim i fizičkim smetnjama ili poremećajima u ponašanju), u skladu sa zakonima koji uređuju oblast osnovnog vaspitanja i obrazovanja i srednjeg obrazovanja i vaspitanja,

9) obrazovanje posebnih grupa (socijalno isključenih grupa, asocijalnih lica).

Član 22.

Programi formalnog obrazovanja odraslih obuhvataju:

- 1) osnovno obrazovanje odraslih,
- 2) programe za sticanje srednje stručne spreme, izuzev gimnazije,
- 3) programe za sticanje prvog zanimanja,
- 4) programe prekvalifikacije,
- 5) programe dokvalifikacije,
- 6) programe usavršavanja.

Član 23.

Programi neformalnog obrazovanja odraslih obuhvataju:

- 1) programe zaštite okoline i ekologije,
- 2) programe stranih jezika,
- 3) programe obuke za rad na računaru,
- 4) programe preduzetništva i menadžmenta,
- 5) programe rada u struci,
- 6) programe iz poznavanja nauke i tehnologije,
- 7) programe kreativnog i umjetničkog izražavanja, kao i drugih znanja, vještina i sposobnosti.

Član 24.

(1) Javno važeće programe za osposobljavanje i programe usavršavanja, na zahtjev zainteresovanih pravnih subjekata, donosi Zavod.

(2) Prije odobrenja za izvođenje programa iz stava 1. ovog člana Zavod pribavlja mišljenje ministarstva nadležnog za oblast za koju se program donosi, Zavoda za zapošljavanje i Privredne komore koja obezbjeđuje mišljenje reprezentativnog udruženja poslodavaca na nivou Republike.

Član 25.

(1) Osnovno obrazovanje odraslih izvodi se prema formalnom nastavnom planu i programu osnovnog obrazovanja odraslih.

(2) Ministar, na prijedlog Zavoda, donosi formalni nastavni plan i program obrazovanja odraslih za osnovno obrazovanje odraslih.

(3) Programi formalnog obrazovanja odraslih za sticanje srednje stručne spreme, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju izvode se prema nastavnim planovima i programima za redovne učenike srednje škole, na način da se broj časova teoretske nastave umanjuje za 50%, dok se broj časova praktične nastave ne umanjuje.

Član 26.

(1) Programi obrazovanja odraslih mogu se izvoditi:

- 1) redovnom nastavom,
- 2) konsultativno-instruktivnom nastavom,
- 3) praktičnim radom.

(2) Izuzetno od stava 1. ovog člana, teoretska nastava u obrazovanju odraslih se može realizovati i putem nastave na daljinu, korišćenjem različitih sredstava elektronske komunikacije, u slučajevima proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja, kao i u drugim opravdanim slučajevima, uz saglasnost Zavoda.

(3) Organizator formalnog obrazovanja odraslih, uz saglasnost Zavoda, prilikom realizacije programa može izmijeniti do 30% sadržaja nastavnog programa u skladu sa potrebama tržišta rada.

Član 27.

(1) Program obrazovanja odraslih organizuje se po principu modularnog rada.

(2) Izvođenje programa za sticanje srednje stručne spreme odraslih traje u skladu sa brojem časova predviđenim programima srednjeg stručnog obrazovanja odraslih.

(3) Izvođenje programa osposobljavanja traje u skladu sa brojem časova predviđenim programima.

(4) Izvođenje programa usavršavanja nije vremenski ograničeno.

(5) Polaznik programa iz st. 2. i 3. ovog člana može biti opravdano odsutan najviše 30% časova tokom realizacije programa.

Član 28.

(1) Programi obrazovanja ili dijelovi programa obrazovanja odraslih, radi uvođenja organizacionih promjena, primjene savremenih tehnologija, zahtjeva tržišta za deficitarna zanimanja i slično, mogu se uvoditi i provjeravati oglednim programom, na prijedlog škole, Udruženja poslodavaca, Zavoda za zapošljavanje ili drugih zainteresovanih organizacija.

(2) Organizatore obrazovanja odraslih koji izvode ogledni program određuje Ministarstvo, na prijedlog Zavoda i zainteresovanih organizacija.

(3) Izvođenje oglednog programa prati Zavod.

(4) Stečeno znanje, vještine i sposobnosti, u smislu stava 1. ovog člana, provjeravaju se kod organizatora obrazovanja odraslih koji sprovodi ogledni program, a izuzetno, može i kod Ispitnog centra.

Član 29.

(1) Programi obrazovanja odraslih koji se realizuju kroz praktičan rad mogu se ostvarivati kod poslodavca i kod drugog organizatora obrazovanja odraslih, a uređuju se ugovorom.

(2) Ako se praktični rad izvodi kod poslodavca koji nije i organizator obrazovanja odraslih, međusobna prava i obaveze organizatora obrazovanja odraslih i poslodavca uređuju se ugovorom, a međusobna prava polaznika obrazovanja odraslih i poslodavca uređuju se ugovorom o praktičnom radu.

Član 30.

(1) Privredna komora, Zanatsko-preduzetnička komora i Unija udruženja poslodavaca mogu da predlažu i da pripremaju odgovarajuće javno važeće programe osposobljavanja i formalne programe usavršavanja i staraju se o praktičnom obrazovanju u tim programima.

(2) Privredna komora, Zanatsko-preduzetnička komora i Unija udruženja poslodavaca:

1) organizuju savjetovanja i specijalizacije za zaposlene (marketing, menadžment i dr.),

2) učestvuju u koncipiranju programa učenja uz rad, za sticanje specijalističkih znanja i sprovode permanentno obrazovanje,

3) predlažu standarde praktičnih znanja,

4) predlažu Zavodu programe usavršavanja i osposobljavanja odraslih,

5) predlažu svoje predstavnike za članove ispitnih komisija za sticanje kvalifikacija.

(3) Privredna komora:

1) vodi Registar poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad,

2) obavlja savjetodavni rad u vezi sa izvođenjem praktičnog rada,

3) na zahtjev organizatora obrazovanja, daje potrebne podatke o poslodavcima kod kojih se može obavljati praktičan rad.

(4) Način provjere i verifikacije poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad, sadržaj i način vođenja registra poslodavaca propisuje pravilnikom ministar, na prijedlog Zavoda, a uz prethodno pribavljeno mišljenje Privredne komore.

GLAVA V

POLAZNICI, ISPITI I NASTAVNICI OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 31.

(1) Odrasla lica koja se upisuju u program obrazovanja odraslih stiču status polaznika obrazovanja odraslih.

(2) Polaznik obrazovanja odraslih, u smislu ovog zakona, može biti lice starije od 15 godina koje nije završilo osnovno obrazovanje, odnosno lice starije od 18 godina koje nema status učenika ili studenta, ukoliko upisuje formalni program obrazovanja odraslih.

(3) Polaznik obrazovanja odraslih upisuje se u javno važeći program osposobljavanja ako ispunjava propisane uslove u pogledu prethodnog obrazovanja, iskustva ili posebnih psihofizičkih sposobnosti.

Član 32.

(1) Na osnovu javnog konkursa, koji objavljuje organizator obrazovanja odraslih, vrši se upis polaznika obrazovanja odraslih.

(2) Programom obrazovanja odraslih utvrđuju se opšti i posebni uslovi koje mora ispunjavati polaznik obrazovanja odraslih.

(3) Javni konkurs iz stava 1. ovog člana sadrži:

1) opšte i posebne uslove za upis,

2) broj slobodnih mjesta za upis, u skladu sa ovim zakonom, programom obrazovanja i rješenjem o odobravanju izvođenja programa,

3) način izvođenja programa obrazovanja, trajanje i uslove za njegovo završavanje,

4) vrstu javne isprave koje se izdaje nakon uspješnog završetka programa obrazovanja odraslih.

Član 33.

Ako se na konkurs prijavi više kandidata nego što ih je moguće upisati u program obrazovanja odraslih, organizator obrazovanja dužan je da prilikom izbora kandidata uzima u obzir stepen ispunjenosti uslova u pogledu prethodnog obrazovanja, iskustva ili posebnih psihofizičkih sposobnosti.

Član 34.

(1) Organizator obrazovanja odraslih i polaznik obrazovanja odraslih zaključuju ugovor o obrazovanju, kojim se uređuju njihova međusobna prava i obaveze.

(2) Status polaznika obrazovanja odraslih prestaje:

- 1) uspešnim završetkom programa,
- 2) odustankom,
- 3) ispisom.

Član 35.

(1) Polaznik obrazovanja odraslih ima pravo na obrazovanje i osposobljavanje koje je stručno i kvalitetno organizovano.

(2) Polaznik obrazovanja odraslih za vrijeme trajanja formalnog obrazovanja odraslih, koje obuhvata sticanje srednje stručne spreme, ima prava i obaveze kao i učenik stručne škole, u skladu sa zakonom.

(3) Zaposleni polaznik obrazovanja odraslih, u zavisnosti od složenosti i dužine trajanja programa obrazovanja, ima pravo na odsustvo sa posla radi obrazovanja i osposobljavanja, u skladu sa zakonom koji uređuje oblast radnih odnosa i aktom poslodavca.

(4) Međusobna prava i obaveze između zaposlenog polaznika obrazovanja odraslih i poslodavca uređuju se ugovorom.

Član 36.

Polaznici javno važećeg programa osposobljavanja i programa usavršavanja obavezno polažu ispit provjere iz sadržaja programa na završetku upisanog programa.

Član 37.

(1) Ocjenjivanje polaznika obrazovanja odraslih za sticanje osnovnog i srednjeg obrazovanja vrši se u skladu sa propisima koji uređuju oblast osnovnog vaspitanja i obrazovanja i srednjeg obrazovanja i vaspitanja, osim ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

(2) Polazniku programa srednjoškolskog obrazovanja odraslih za sticanje srednje stručne spreme na kraju svakog završenog razreda izdaje se svjedočanstvo o završenom razredu srednje stručne škole, nakon završnog ispita diploma o položenom završnom ispitu u stručnoj školi, odnosno nakon položenog maturalnog ispita, diploma o položenom maturalnom ispitu u stručnoj tehničkoj školi.

(3) Polazniku koji završi javno važeći program osposobljavanja izdaje se uvjerenje o osposobljenosti.

(4) Polazniku koji završi program usavršavanja izdaje se uvjerenje o usavršavanju.

(5) Ministar donosi Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih.

Član 38.

(1) Odrasli mogu polaganjem ispita kod Ispitnog centra dokazivati znanje, vještine i sposobnosti, bez obzira na način njihovog sticanja.

(2) Ispitni centar je organizaciona jedinica Zavoda, čija je nadležnost provjera znanja, vještina i sposobnosti pojedinaca.

(3) Provjera znanja, vještina i sposobnosti pojedinaca sprovodi se kroz proces testiranja, a u skladu sa ishodima znanja iz javno važećeg programa osposobljavanja.

(4) Testiranje iz stava 3. ovog člana sprovode komisije sastavljene od stručnjaka iz pojedinih oblasti, u skladu sa javno važećim programima osposobljavanja.

(5) Visina naknade za provjeru znanja, vještina i sposobnosti iznosi dvije najniže plate nakon oporezivanja (neto plata) u Republici Srpskoj, za mjesec koji prethodi podnošenju prijave za provjeru znanja vještina i sposobnosti, prema posljednjem podatku Republičkog zavoda za statistiku objavljenom u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

(6) Direktor zavoda, po potrebi, rješenjem formira komisije iz stava 4. ovog člana i određuje visinu naknade za rad članova komisije.

(7) Zavod, na osnovu utvrđenog znanja pojedinaca, izdaje javne isprave o završenom obrazovanju za odrasle.

(8) Ministar donosi Pravilnik o formiranju ispitnih komisija, načinu rada i sprovođenju ispita.

Član 39.

(1) Poslodavac može, radi prilagođavanja tržišnim zahtjevima i promjenama, novim tehnološkim i radnim procesima, organizovati različite oblike osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih.

(2) Odraslo lice koji se osposobljava u smislu stava 1. ovog člana, a prema javno važećem programu osposobljavanja, može da potvrdi stečeno znanje, vještine i sposobnosti kod Zavoda, koji o tome izdaje uvjerenje, u skladu sa ovim zakonom.

Član 40.

(1) Za sticanje osnovnog obrazovanja odrasli ne plaćaju školarinu.

(2) Za sticanje ostalih vidova obrazovanja i osposobljavanja odraslih, troškove obrazovanja snose polaznici programa, poslodavci kod kojih su zaposleni, Zavod za zapošljavanje ili druga zainteresovana pravna i fizička lica.

Član 41.

(1) Obrazovanje odraslih obavljaju nastavnici, stručni saradnici, predavači, treneri, voditelji i drugi stručni radnici (u daljem tekstu: nastavnici).

(2) Nastavnici moraju ispunjavati uslove propisane programom za obrazovanje odraslih i imaju pravo i obavezu stalnog stručnog i andragošskog usavršavanja.

GLAVA VI PRAĆENJE I RAZVOJ OBRAZOVANJA ODRASLIH

Član 42.

- (1) Praćenje i unapređivanje obrazovanja odraslih obavlja Zavod.
- (2) Organizatori obrazovanja odraslih vrše jednom godišnje samoevaluaciju izvođenja programa koji su odobreni od Zavoda.
- (3) Promociju cjeloživotnog učenja, usklađivanje sa standardima zanimanja, praćenje, unapređenje i garanciju kvaliteta obrazovanja odraslih, kao i širenje mreže, pružanje stručne pomoći u unapređenju rada organizatora obrazovanja i izradu programa andragoškog usavršavanja nastavnika uključenih u proces obrazovanja odraslih obavlja Zavod.

Član 43.

- (1) Radi efikasnijeg praćenja i ostvarivanja obrazovanja odraslih, jedinice lokalne samouprave mogu osnovati lokalne savjete, za čiji rad obezbjeđuju i finansijska sredstva.
- (2) Lokalne savjete čine predstavnici lokalne vlasti, obrazovnih ustanova i organizacija, poslodavaca, sindikata i udruženja građana.

Član 44.

Nadležnosti lokalnih savjeta su da:

- 1) analiziraju i prate stanje u području razvoja ljudskih resursa, zapošljavanja i obuke odraslih,
- 2) identifikuju potrebe i prioritete u obrazovanju odraslih i obuci na svom području,
- 3) prikupljaju informacije o potrebama tržišta rada na svom području,
- 4) dostavljaju Zavodu prijedloge za razvoj programa za obrazovanje odraslih,
- 5) predlažu programe za obrazovanje odraslih koje će finansirati,
- 6) obezbjeđuju sredstva za ustanove i organizacije za obrazovanje odraslih koje su osnovane na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

GLAVA VII FINANSIRANJE, NADZOR I KAZNENE ODREDBE

Član 45.

Sredstva za finansiranje obrazovanja odraslih obezbjeđuju se u budžetu Republike, budžetima jedinica lokalne samouprave i neposredno od polaznika, poslodavaca, te iz drugih izvora u skladu sa Planom obrazovanja.

Član 46.

- (1) Upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.
- (2) Stručni nadzor, monitoring i evaluaciju nad radom organizatora obrazovanja odraslih vrši Zavod.
- (3) Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i drugih propisa iz oblasti obrazovanja odraslih vrši Republička uprava za inspeksijske poslove, posredstvom prosvjetne inspekcije.

Član 47.

Zavod organizatorima obrazovanja odraslih daje stručna uputstva i smjernice za poboljšanje rada i otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Član 48.

U vršenju inspekcijskog nadzora, inspektor koji vrši inspekcijski nadzor u oblasti obrazovanja odraslih:

- 1) provjerava ispunjenost uslova organizatora obrazovanja,
- 2) provjerava upis i postupak ocjenjivanja polaznika,
- 3) kontroliše primjenu odobrenih nastavnih planova i programa,
- 4) provjerava da li nastavnici ispunjavaju uslove za rad u nastavi za obrazovanje odraslih,
- 5) kontroliše urednost vođenja andragoške i druge evidencije i dokumentacije,
- 6) kontroliše zakonitost izdavanja javnih isprava,
- 7) kontroliše naplatu školarine od polaznika,
- 8) vrši druge kontrole u vezi sa primjenom ovog zakona.

Član 49.

Inspektor koji vrši inspekcijski nadzor u oblasti obrazovanja odraslih, nakon utvrđenih nedostataka, ima ovlašćenja da:

- 1) privremeno oduzme, do konačne odluke nadležnog organa, dokumentaciju i evidenciju koju vodi organizator obrazovanja,
- 2) naloži otklanjanje nedostataka nastalih neizvršavanjem ili nepravilnom primjenom zakona, podzakonskih propisa i drugih akata,
- 3) naloži poništavanje upisa polaznika i ocjena ako su sprovedeni suprotno zakonu,
- 4) naloži poništavanje akata organizatora obrazovanja odraslih ako su doneseni suprotno ovom zakonu,
- 5) naloži organizatoru obrazovanja odraslih poništavanje javnih isprava iz člana 37. ovog zakona i drugih dokumenata koja su izdata suprotno zakonu,
- 6) pokrene postupak poništavanja javnih isprava iz člana 37. ovog zakona, kao i drugih dokumenata ukoliko organizator obrazovanja odraslih ne postupi po nalogu za njihovo poništenje,
- 7) naloži otklanjanje nedostataka u postupku vođenja evidencije i dokumentacije,
- 8) zabrani rad organizatoru obrazovanja koji ne ispunjava propisane uslove za izvođenje programa obrazovanja odraslih i naloži brisanje iz Registra i oduzme odobrenje za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih, odnosno izvođenje javno važećih programa osposobljavanja,
- 9) zabrani upotrebu nastavnih planova i programa formalnog obrazovanja odraslih organizatorima koji nisu upisani u Registar koji vodi Zavod,
- 10) naloži organizatoru obrazovanja usaglašavanje pojedinačnih akata sa propisima ukoliko utvrdi da su doneseni suprotno odredbama ovog zakona, kao i odredbama drugih propisa i opštih akata donesenih na osnovu zakona,
- 11) zabrani dalji rad nastavniku koji ne ispunjava uslove propisane zakonskim propisima kojima se regulišu radni odnosi,
- 12) zabrani rad i izdavanje javnih isprava organizatoru obrazovanja koji nije upisan u Registar,
- 13) zabrani rad organizatoru obrazovanja odraslih ukoliko ne izvodi nastavu ili na drugi način odstupa od realizacije odobrenog programa,

- 14) poništi upis polaznika ukoliko se utvrdi da organizator ne izvodi nastavu ili na drugi način odstupa od realizacije odobrenog programa,
- 15) preduzme i druge mjere i radnje za koje je ovlašten.

Član 50.

(1) Novčanom kaznom od 2.000 do 6.000 KM kazniće se za prekršaj organizator obrazovanja odraslih ako:

- 1) ne izvodi program osposobljavanja odraslih u skladu sa odobrenim javno važećim programom (član 14. stav 7),
- 2) počne da obavlja obrazovanje odraslih bez rješenja o upisu u Registar, za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih (član 16. stav 3),
- 3) ne vodi propisanu andragošku dokumentaciju i evidenciju (član 18. stav 2),
- 4) ne izvodi formalni program obrazovanja odraslih u skladu sa odobrenim programima (član 25. st. 1. i 3),
- 5) ne zaključi ugovor sa polaznikom obrazovanja odraslih (član 34. stav 1),
- 6) izdaje javne isprave suprotno odredbama ovog zakona (član 37. st. 2, 3 i 4),
- 7) od odraslih naplati troškove za sticanje osnovnog obrazovanja (član 40. stav 1).

(2) Novčanom kaznom od 1.000 do 3.000 KM kazniće se odgovorno lice u organizatoru obrazovanja odraslih za prekršaj iz stava 1. ovog člana.

GLAVA VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 51.

(1) Organizatori obrazovanja odraslih koji realizuju programe za obrazovanje odraslih dužni su da u roku od jedne godine usklade svoja opšta akta sa ovim zakonom.

(2) Polaznici obrazovanja odraslih koji su upisali formalne programe obrazovanja odraslih do stupanja na snagu ovog zakona kod organizatora formalnog obrazovanja odraslih koji ne ispunjava uslove u skladu sa ovim zakonom, imaju mogućnost da, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, završe obrazovanje kod istog ili drugog organizatora obrazovanja po programu koji su upisali.

(3) Organizatori obrazovanja odraslih koji stupanjem na snagu ovog zakona ne ispunjavaju uslove za izvođenje formalnih programa obrazovanja odraslih dužni su da, u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, za polaznike koji su upisali formalne programe obrazovanja odraslih do stupanja na snagu ovog zakona, organizuju završetak upisanog programa obrazovanja odraslih.

(4) Javno važeći programi za osposobljavanje i formalni programi usavršavanja doneseni prije stupanja na snagu ovog zakona primjenjivaće se do donošenja novih programa.

Član 52.

Ministar će u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona na prijedlog Zavoda donijeti pravilnike o:

- 1) postupku izbora organizatora obrazovanja odraslih (član 12. stav 6),
- 2) sadržaju i načinu vođenja Registra organizatora obrazovanja odraslih (član 16. stav 5),

3) sadržaju, formatu, načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije (član 18. stav 2),

4) načinu provjere i verifikacije poslodavaca kod kojih se obavlja praktičan rad, sadržaj i način vođenja registra poslodavaca (član 30. stav 4),

5) formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih (član 37. stav 5),

6) formiranju ispitnih komisija, načinu rada i sprovođenju ispita (član 38. stav 8).

Član 53.

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o obrazovanju odraslih („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 59/09 i 1/12).

Član 54.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srpske“.

Broj:
Datum:

PREDSJEDNIK
NARODNE SKUPŠTINE
Nedeljko Čubrilović

OBRAZLOŽENJE NACRTA ZAKONA O OBRAZOVANJU ODRASLIH

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o obrazovanju odraslih sadržan je u Amandmanu XXXII t. 6. i 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

II USKLADENOST SA USTAVOM, PRAVNIM SISTEMOM I PRAVILIMA NORMATIVNOPRAVNE TEHNIKE

Prema Mišljenju Republičkog sekretarijata za zakonodavstvo, broj: 22.04-020-2277/21 od 26. avgusta 2021. godine, ustavni osnov za donošenje Zakona o obrazovanju odraslih sadržan je u Amandmanu XXXII t. 6. i 12. na član 68. Ustava Republike Srpske, prema kome Republika Srpska uređuje i obezbjeđuje brigu o djeci i omladini, obrazovanje, kulturu i zaštitu kulturnih dobara, fizičku kulturu, kao i u članu 70. tačka 2. Ustava Republike Srpske, kojim je utvrđeno da Narodna skupština Republike Srpske donosi zakone, druge propise i opšte akte.

Obrađivač Zakona je, u skladu sa članom 41. stav 1. t. 5) i 6) Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), naveo razloge za donošenje zakona. Između ostalog, kao razlog navedena je potreba unapređenja obrazovanja odraslih kao dijela integralnog obrazovnog sistema i dijela cjeloživotnog učenja i obrazovanja, što podrazumijeva unapređenje pravnog okvira na osnovu kojeg se razvija i realizuje obrazovanje odraslih. Kao razlog je navedena i potreba usaglašavanja Zakona sa propisima koji su doneseni nakon stupanja na snagu Zakona, kao i potreba da se pojedine odredbe unaprijede u skladu sa novim trendovima i kretanjima u obrazovanju odraslih.

Predloženim zakonom uređena je organizacija i struktura obrazovanja odraslih, kao i druga pitanja od značaja za obrazovanje odraslih.

U postupku ocjene usaglašenosti Zakona sa Ustavom Republike Srpske, pravnim sistemom i Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 24/14), obrađivaču su date određene primjedbe i sugestije, bez upuštanja u cjelishodnost predloženih rješenja, koje su prihvaćene i ugrađene u Zakon.

Date primjedbe i sugestije se odnose na primjenu Pravila za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske, a vezane su za način pisanja teksta zakona, kao i na normativni način i oblik pisanja zakona i preciziranje pojedinih odredaba zakona.

Predloženo je terminološko usaglašavanje sa odredbama Zakona o inspekcijama Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 18/20).

Obrađivač je u obrazloženju Zakona naveo da je postupio u skladu sa odredbama t. 4. i 12. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave u učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 128/08 i 73/12), na način da je Zakona dostavljen zainteresovanim licima radi davanja primjedaba i sugestija i objavljen na internet stranici Ministarstva prosvjete i kulture, sa utvrđenim rokom od osam dana za dostavljanje primjedaba i sugestija.

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske, obrađivač Zakona je u obrazloženju naveo primjedbe i sugestije date u postupku konsultacija, kao i razloge zašto nisu prihvaćene.

Imajući u vidu naprijed navedeno, utvrđeno je da je Nacrt zakona o obrazovanju odraslih usaglašen sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Srpske, kao i sa Pravilima za izradu zakona i drugih propisa Republike Srpske i da se može uputiti Vladi Republike Srpske na razmatranje.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Prema Mišljenju Ministarstva za evropske integracije i međunarodnu saradnju, broj: 17.03-020-2275/21 od 22. jula 2021. godine, a nakon uvida u propise Evropske unije i analize odredaba Nacrta Zakona o obrazovanju odraslih, nije ustanovljeno da EU *acquis* sadrži obavezujuće izvore koji su relevantni za predmet uređivanja dostavljenog Nacrta zakona, zbog čega u Izjavi o usklađenosti stoji ocjena „neprijemljivo“.

IV RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Vlada Republike Srpske, na 103. sjednici, održanoj dana 30. decembra 2020. godine, usvojila je Strategiju obrazovanja odraslih u Republici Srpskoj za period od 2021. do 2031. godine. Za obrazovanje odraslih, kao podsistem obrazovnog sistema u Republici Srpskoj, Strategija je prvi strateški dokument kojim se planski pristupa razvoju i unapređenju obrazovanja odraslih u kontekstu cjeloživotnog učenja. Kao integrisani dio politike Vlade Republike Srpske, Strategija je usmjerena na planiranje, kreiranje i sprovođenje aktivnosti koje doprinose ostvarivanju utvrđenih strateških ciljeva, kao i na praćenje i izvještavanje o realizaciji Strategije na osnovu utvrđenog akcionog plana.

Novim zakonom o obrazovanju odraslih realizuju se strateški ciljevi u obrazovanju odraslih usmjereni ka unapređenju sistema obrazovanja odraslih i u funkciji su usklađivanja ponude i potražnje na tržištu rada, unapređenju znanja vještina i sposobnosti pojedinaca koje vode do njihovog lakšeg zaposlenja i konkurentnosti, te ličnom razvoju pojedinca, kao i podizanju kvaliteta obrazovanja odraslih i saradnje svih društvenih partnera na ostvarenju ovih ciljeva.

Pored toga, ovim zakonskim rješenjima omogućava se razvoj fleksibilnijeg sistema obrazovanja odraslih i veća dostupnost obrazovanja odraslih, podrška tržištu rada i saradnja sa društvenim partnerima, unapređenje kvaliteta obrazovanja odraslih i osavremenjivanje procesa obrazovanja odraslih.

U skladu sa gore navedenim, novim zakonom uređuje se da se formalno obrazovanje odraslih, kao obrazovni proces, izvodi samo u obrazovnim ustanovama po nastavnim planovima i programima osnovnog i srednjeg obrazovanja, prilagođenim potrebama i mogućnostima odraslih. Takođe, s ciljem olakšane procedure u donošenju Plana obrazovanja odraslih uređeno je da Plan donosi ministar prosvjete i kulture, na prijedlog Zavoda za obrazovanje odraslih, a ne Vlada.

Kako je Zakon o obrazovanju odraslih donesen 2009. godine i do sada je pretrpio jednu izmjenu 2012. godine, a u međuvremenu vršena je izmjena zakona koji uređuju oblast osnovnog i srednjeg obrazovanja, te je bilo potrebno pristupiti usklađivanju pojedinih odredaba zakona sa ovim zakonom, a takođe su se u primjeni zakona pojavile određene nejasnoće koje su zahtijevale izmjene pojedinih odredaba.

V OBRAZLOŽENJE PREDLOŽENIH RJEŠENJA

U Glavi I OSNOVNE ODREDBE (čl. 1–8) Nacrta zakona o obrazovanju odraslih propisan je predmet ovog zakona, ciljevi, načela obrazovanja odraslih, vrste obrazovanja odraslih, definisanje pojedinih izraza i pojmova i značenje pojedinih izraza.

Članom 1. propisano je da se ovim zakonom uređuju organizacija i struktura obrazovanja odraslih, kao i druga pitanja od značaja za obrazovanje odraslih.

Članom 2. propisano je da je obrazovanje odraslih dio jedinstvenog obrazovnog sistema Republike Srpske, kojim se obezbjeđuju obrazovanje, usavršavanje i osposobljavanje odraslih lica, a stavom 2. da je obrazovanje odraslih partnerska djelatnost i zajednička odgovornost Republike, jedinica lokalne samouprave, poslodavaca, zaposlenih, privrednih i stručnih asocijacija, udruženja, naučnoistraživačkih i obrazovnih institucija i pojedinaca.

Članom 3. propisani su ciljevi obrazovanja odraslih.

Članom 4. propisana su osnovna načela obrazovanja odraslih.

Članom 5. propisano je da obrazovanje odraslih može biti formalno, neformalno i informalno. Formalno obrazovanje odraslih označava obrazovni proces koji se izvodi u obrazovnim ustanovama po nastavnim planovima i programima osnovnog i srednjeg obrazovanja, prilagođenim potrebama i mogućnostima odraslih. Neformalno obrazovanje odraslih je organizovan proces učenja i obrazovanja usmjeren ka usavršavanju i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema dijelovima programa formalnog obrazovanja (modulima) i po posebnim programima za sticanje znanja, vještina i sposobnosti, a koji se mogu organizovati kod obrazovnih ustanova i specijalizovanih organizacija, koje ispunjavaju uslove prema programu koji izvode. Informalno učenje podrazumijeva permanentno samoobrazovanje, usavršavanje i sticanje znanja i vještina van obrazovnih ustanova i specijalizovanih organizacija obrazovanja odraslih. Stavom 5. istog člana propisano je da se obrazovanje odraslih može izvoditi i po javno važećim programima za osposobljavanje koji je donio nadležni organ republičke uprave ili program koji sadrži znanja utvrđena od nadležnog organa, u skladu sa ovim zakonom.

Članom 6. propisano je da se na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju propisi kojima se uređuje oblast osnovnog i srednjeg obrazovanja, upravnog postupka i obligacionih odnosa.

Članom 7. propisana su značenja pojedinih izraza i pojmova.

Članom 8. određeno je da pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu za označavanje ženskog ili muškog roda podrazumijevaju oba pola.

U Glavi II PLAN OBRAZOVANJA ODRASLIH (čl. 9–12) propisano šta je Plan obrazovanja odraslih, kako se donosi, šta se određuje Planom obrazovanja odraslih i koje su nadležnosti Zavoda za obrazovanje odraslih u sprovođenju Plana obrazovanja odraslih.

Članom 9. propisano je da je Plan obrazovanja odraslih od posebnog značaja za Republiku, kao i da Plan obrazovanja donosi ministar prosvjete i kulture za period od jedne godine, na prijedlog Zavoda za obrazovanje odraslih. Stavom 3. istog člana propisano je da u pripremi Plana obrazovanja Zavod obavezno pribavlja mišljenje Zavoda za zapošljavanje Republike Srpske, Privredne komore Republike Srpske, Zanatsko-preduzetničke komore Republike Srpske, Unije udruženja poslodavaca Republike Srpske, organa jedinice lokalne samouprave i nadležnih ministarstava.

Članom 10. propisano je šta se određuje Planom obrazovanja odraslih.

Članom 11. propisane su nadležnosti Zavoda za obrazovanje odraslih u sprovođenju Plana obrazovanja odraslih.

Članom 12. propisana je procedura sprovođenja postupka izbora organizatora obrazovanja odraslih putem javnog konkursa, način imenovanja komisije i izbora organizatora obrazovanja odraslih, kao i da ministar donosi Pravilnik o postupku izbora organizatora obrazovanja odraslih.

U Glavi III ORGANIZATORI OBRAZOVANJA ODRASLIH (čl. 13–19) propisano je ko može biti organizator obrazovanja odraslih, status organizatora obrazovanja odraslih, postupak odobravanja izvođenja javno važećih programa osposobljavanja, vrijeme organizovanja obrazovanja odraslih, kao i predstavljanje programa obrazovanja odraslih.

Članom 13. propisano je da se formalnim obrazovanjem odraslih mogu baviti osnovne i srednje škole upisane u mrežu osnovnih i srednjih škola Republike Srpske, a koje su registrovane za obrazovanje odraslih i upisane u Registar organizatora obrazovanja odraslih. Neformalnim obrazovanjem odraslih mogu se baviti specijalizovane organizacije za obrazovanje odraslih kao što su radnički univerziteti, centri za obuku, škole stranih jezika, kao i preduzeća i druga pravna lica. Obrazovanjem odraslih po javno važećim programima mogu se baviti ustanove koje imaju odobrenje Zavoda za obrazovanje odraslih i koje su upisane u Registar organizatora obrazovanja odraslih. St. 4. i 5. istog člana propisano je da organizator obrazovanja odraslih može da obavlja djelatnost van svog sjedišta, te da može da izvodi pojedinačne programe samostalno ili u međusobnoj saradnji sa drugim organizatorom obrazovanja odraslih.

Članom 14. propisana je procedura odobravanja izvođenja javno važećih programa osposobljavanja, koja dokumentacija se prilaže uz zahtjev, postupak formiranja komisije, visina naknade, kao i da član Komisije ne može biti službenik Ministarstva prosvjete i kulture, Zavoda, niti zaposlenik organizatora obrazovanja odraslih koji je podnio zahtjev za odobravanje izvođenja programa.

Članom 15. propisano je da se odobrenje za izvođenje programa iz člana 14. ovog Zakona izdaje na period od četiri godine. Nakon isteka perioda iz stava 1. ovog člana, za izdavanje novog odobrenja, organizator obrazovanja odraslih treba da podnese Zavodu zahtjev uz prilaganje dokaza za izvođenje programa za koje je imao i želi ponovno odobrenje. Organizator obrazovanja odraslih je u toku važenja odobrenja za izvođenje programa osposobljavanja dužan da obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja se odnosi na nastavnike, prostor, opremu, nastavna sredstva i druge uslove za izvođenje programa obrazovanja odraslih, najkasnije u roku od 15 dana.

Članom 16. propisano je da se ustanove koje ispunjavaju uslove za izvođenje formalnog programa obrazovanja odraslih upisuju u Registar organizatora obrazovanja odraslih, koji vodi Zavod, da direktor Zavoda donosi rješenje o upisu u Registar organizatora obrazovanja odraslih za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih, sadržina Registra, kao i da ministar donosi Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra organizatora obrazovanja odraslih.

Članom 17. propisano je da se vrijeme organizovanja obrazovanja odraslih u toku godine i obrazovni rad u toku dana i radne nedjelje raspoređuju na način predviđen statutom ili drugim aktom organizatora obrazovanja odraslih. Organizator formalnog obrazovanja odraslih mora, najmanje dva puta godišnje, objaviti rokove za ispite iz obrazovnih programa koje izvodi i to najmanje 30 dana prije predviđenog termina polaganja ispita. Stavom 3. istog člana propisano je da se trajanje formalnog obrazovanja odraslih, redoslijed nastave pojedinih predmeta ili predmetnih oblasti, način i oblici provjeravanja znanja, napredovanje i drugo prilagođava specifičnostima, potrebama i mogućnostima polaznika obrazovanja.

Članom 18. propisano je da organizatori obrazovanja odraslih vode andragošku dokumentaciju, kao i da ministar donosi Pravilnik o sadržaju, formatu, načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije.

Članom 19. propisano je da organizatori obrazovanja odraslih koji imaju odobrenje za izvođenje javno važećih programa moraju, u posebnoj publikaciji, predstaviti programe obrazovanja koje izvode, kao i svoju organizaciju rada, te prilikom upisa upoznati kandidate sa njima.

U Glavi IV PROGRAMI OBRAZOVANJA ODRASLIH (čl. 20–30) propisano je šta se utvrđuje programom obrazovanja odraslih, vrste programa za obrazovanje odraslih, šta obuhvataju programi formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih, kako se izvode i kako se organizuju programi obrazovanja odraslih.

Članom 20. propisano je šta se utvrđuje Programom obrazovanja odraslih.

Članom 21. propisano je da polaznik obrazovanja odraslih stiče obrazovanje, znanje, vještine i sposobnosti po programima obrazovanja za odrasle ili dijelovima odgovarajućih obrazovnih programa za redovne učenike, kao i koji su to programi.

Članom 22. propisano je da programi formalnog obrazovanja odraslih obuhvataju osnovno obrazovanje odraslih, programe za sticanje srednje stručne spreme, izuzev gimnazije, programe za sticanje prvog zanimanja, programe prekvalifikacije, programe dokvalifikacije i programe usavršavanja.

Članom 23. propisano je da programi neformalnog obrazovanja odraslih obuhvataju programe zaštite okoline i ekologije, programe stranih jezika, programe obuke za rad na računaru, programe preduzetništva i menadžmenta, programe rada u struci, programe iz poznavanja nauke i tehnologije, programe kreativnog i umjetničkog izražavanja i drugih znanja, vještina i sposobnosti.

Članom 24. propisano je da javno važeće programe za osposobljavanje i usavršavanje, na zahtjev zainteresovanih pravnih subjekata, donosi Zavod. Prije odobrenja za izvođenja programa iz stava 1. ovog člana, Zavod pribavlja mišljenje ministarstva nadležnog za oblast za koju se program donosi, Zavoda za zapošljavanje i Privredne komore, koja obezbjeđuje mišljenje reprezentativnog udruženja poslodavaca na nivou Republike.

Članom 25. propisano je da se osnovno obrazovanje odraslih izvodi prema formalnom nastavnom planu i programu osnovnog obrazovanja odraslih i da Ministar, na prijedlog Zavoda, donosi formalni nastavni plan i program obrazovanja odraslih za osnovno obrazovanje odraslih, kao i da se programi formalnog obrazovanja odraslih za sticanje srednje stručne spreme, prekvalifikaciju i dokvalifikaciju izvode prema nastavnim planovima i programima za redovne učenike, na način da se broj časova teoretske nastave umanjuje za 50%, dok se broj časova praktične nastave ne umanjuje.

Članom 26. propisano je da se programi obrazovanja odraslih mogu izvoditi: redovnom nastavom, konsultativno-instruktivnom nastavom i praktičnim radom. Izuzetno, teoretska nastava u obrazovanju odraslih se može realizovati i putem nastave na daljinu, korišćenjem različitih sredstava elektronske komunikacije, u slučajevima proglašenja vanredne situacije ili u slučaju proglašenja vanrednog stanja, kao i u drugim opravdanim slučajevima, uz saglasnost Zavoda. Organizator formalnog obrazovanja odraslih, uz saglasnost Zavoda, prilikom realizacije odobrenog javno važećeg programa, može izmijeniti do 30% sadržaja nastavnog programa, u skladu sa potrebama tržišta rada.

Članom 27. propisano je da se Program obrazovanja odraslih organizuje po principu modularnog rada, kao i da izvođenje programa za sticanje srednje stručne spreme odraslih traje u skladu sa brojem časova predviđenim programima srednjeg stručnog obrazovanja odraslih. Stavom 3. propisano je da izvođenje programa osposobljavanja traje u skladu sa brojem časova predviđenim programima. Stavom 4. propisano je da izvođenje programa usavršavanja nije vremenski ograničeno.

Čl. 28–30. propisano je sprovođenje i praćenje oglednog programa, regulisanje obaveza između organizatora obrazovanja odraslih i poslodavaca, kao i obaveze Privredne komora, Zanatsko-preduzetnička komore i Unije udruženja poslodavaca.

U Glavi V POLAZNICI, ISPITI I NASTAVNICI OBRAZOVANJA ODRASLIH (čl. 31–41) propisan je postupak upisa polaznika obrazovanja odraslih, način prestanka statusa polaznika obrazovanja odraslih, ocjenjivanje polaznika odraslih, kao i ko može obavljati obrazovanje odraslih.

Čl. 31–33. propisano je ko se smatra polaznikom obrazovanja odraslih u smislu ovog zakona, kao i postupak upisa polaznika obrazovanja odraslih, sadržaj konkursa i rangiranje.

Članom 34. propisano je da organizator obrazovanja odraslih i polaznik zaključuju ugovor o obrazovanju kojim se uređuju njihova međusobna prava i obaveze, kao i prestanak statusa polaznika obrazovanja odraslih.

Članom 35. propisane su prava i obaveze polaznika obrazovanja odraslih.

Članom 36. propisano je da polaznici javno važećeg programa osposobljavanja i usavršavanja obavezno polažu ispit provjere iz sadržaja programa na završetku upisanog programa.

Članom 37. propisano je ocjenjivanje polaznika obrazovanja odraslih, sticanje svjedočanstva, uvjerenja o osposobljenosti, uvjerenja o usavršavanju, kao i da ministar donosi Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih.

Članom 38. propisane su nadležnosti Ispitnog centra, visina naknade za provjeru znanja, vještina i sposobnosti, izdavanje javne isprave o završenom obrazovanju za odrasle, kao i da ministar donosi Pravilnik o formiranju ispitnih komisija, načinu rada i sprovođenju ispita.

Članom 39. propisano je da poslodavac može, radi prilagođavanja tržišnim zahtjevima i promjenama, novim tehnološkim i radnim procesima, organizovati različite oblike osposobljavanja i usavršavanja zaposlenih, kao i da odrasli koji se osposobljava prema javno važećem programu potvrđuje stečeno znanje kod Zavoda.

Članom 40. propisano je da za sticanje osnovnog obrazovanja odrasli ne plaćaju školarinu. Za sticanje ostalih vidova obrazovanja i osposobljavanja odraslih troškove obrazovanja snose polaznici programa, poslodavci kod kojih su zaposleni, Zavod za zapošljavanje ili druga zainteresovana pravna i fizička lica.

Članom 41. propisano je ko može obavljati obrazovanje odraslih i koje uslove moraju ispunjavati.

U Glavi VI PRAĆENJE I RAZVOJ OBRAZOVANJA ODRASLIH (čl. 42–44) propisano je ko obavlja praćenje i unapređivanje obrazovanja odraslih, ko vodi Registar obrazovanja odraslih, kao i nadležnosti lokalnih savjeta.

Članom 42. stav 1. propisano je da praćenje i unapređivanje obrazovanja odraslih obavlja Zavod, kao upravna organizacija u sastavu Ministarstva, a stavom 2. da organizatori obrazovanja odraslih vrše jednom godišnje samoevaluaciju programa koji su odobreni od Zavoda. Stavom 3. istog člana propisano je da promociju cjeloživotnog učenja, usklađivanje sa standardima zanimanja, praćenje, unapređenje i garanciju kvaliteta obrazovanja odraslih, kao i širenje mreže, pružanje stručne pomoći u unapređenju rada organizatora obrazovanja i izradu programa andragoškog usavršavanja nastavnika uključenih u proces obrazovanja odraslih obavlja Zavod.

Članom 43. propisano je da radi efikasnijeg praćenja i ostvarivanja obrazovanja odraslih, jedinice lokalne samouprave mogu osnovati lokalne savjete, za čiji rad obezbjeđuju i finansijska sredstva, kao i da lokalne savjete čine predstavnici lokalne vlasti, obrazovnih ustanova i organizacija, poslodavaca, sindikata i udruženja građana.

Članom 44. propisane su nadležnosti lokalnih savjeta.

U Glavi VII FINANSIRANJE, NADZOR i KAZNENE ODREDBE (čl. 45–50) propisan je način finansiranja obrazovanja odraslih, ko vrši nadzor u oblasti obrazovanja odraslih i kaznene odredbe za prekršaj organizatora obrazovanja odraslih i odgovornih lica u organizatoru obrazovanja odraslih.

Članom 45. propisano je da se sredstva za finansiranje obrazovanja odraslih obezbjeđuju u budžetu Republike, budžetima jedinica lokalne samouprave, neposredno od polaznika i poslodavaca, te i iz drugih izvora, u skladu sa Planom obrazovanja.

Članom 46. propisano je da upravni nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo. Stručni nadzor, monitoring i evaluaciju rada organizatora obrazovanja odraslih vrši Zavod, a inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona i drugih propisa iz oblasti obrazovanja odraslih vrši Republička uprava za inspeksijske poslove, posredstvom prosvjetne inspekcije.

Članom 47. propisano je da Zavod organizatorima obrazovanja odraslih daje stručna uputstva i smjernice za poboljšanje rada i otklanjanje utvrđenih nedostataka.

Čl. 48. i 49. propisane su nadležnosti inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora.

Članom 50. propisane su novčane kazne za prekršaj organizatora obrazovanja odraslih i odgovornih lica u organizatoru obrazovanja odraslih.

U Glavi VII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 51–54) propisane su prelazne i završne odredbe.

VI PROCJENA UTICAJA ZAKONA, DRUGIH PROPISA I OPŠTIH AKATA NA UVOĐENJE NOVIH, IZMJENU ILI UKIDANJE POSTOJEĆIH FORMALNOSTI KOJE OPTEREĆUJU PRIVREDNO POSLOVANJE

Uvidom u sprovedeni proces metodologije kratke procjene uticaja propisa na Nacrt zakona o obrazovanju odraslih, Ministarstvo privrede i preduzetništva, u Mišljenju broj: 18.06-020-2279/21 od 25. avgusta 2021. godine, konstatuje sljedeće:

- Donošenje ovog zakona je predviđeno Programom rada Vlade Republike Srpske i Programom rada Narodne skupštine Republike Srpske za 2021. godinu.
- Obrađivač je analizirao postojeće stanje i definisao problem u Obrascu o sprovođenju skraćenog PUP-a u pripremi i izradi Nacrta.
- Obrađivač je definisao ciljeve koji se žele postići donošenjem zakona.
- Obrađivač je naveo da je Nacrt objavljen na internet stranicama Ministarstva prosvjete i kulture i Zavoda za obrazovanje odraslih.

Kod utvrđivanja opcija za rješenje problema, obrađivač je naveo da se problem može riješiti jedino donošenjem novog zakona.

U vezi sa uticajem na poslovno okruženje, obrađivač je naveo da će Nacrt pozitivno uticati na poslovno okruženje, jer se Nacrtom stvara mogućnost za efikasnije usklađivanje ponude i tražnje na tržištu rada. S druge strane, s obzirom na to da je Nacrtom predviđeno da se realizacija formalnih programa obrazovanja odraslih vrši u ustanovama koje su upisane u mrežu osnovnih i srednjih škola Republike Srpske, jedan dio ustanova koje su specijalizovane za obrazovanje odraslih neće moći izvoditi formalne programe obrazovanja odraslih, već samo javno važeće programe osposobljavanja i neformalne programe obrazovanja odraslih.

U vezi sa uticajem na javne budžete, obrađivač je naveo da Nacrt neće uticati na javne budžete.

U vezi sa socijalnim uticajima, obrađivač je naveo da će Nacrt pozitivno uticati na lica koja nemaju završeno osnovno obrazovanje jer će se, prema predloženom rješenju, osnovno obrazovanje odraslih moći realizovati u svim osnovnim školama u Republici Srpskoj. Osim toga, veća dostupnost formalnih programa obrazovanja odraslih, kojima se stiču zanimanja III i IV stepena složenosti, pozitivno će uticati na uključenost većeg broja lica u obrazovanje odraslih i usklađivanje potreba tržišta rada s ponudom programa obrazovanja odraslih.

U vezi sa uticajem na životnu sredinu, obrađivač je naveo da Nacrt ne utiče na životnu sredinu.

Kada je u pitanju sprovođenje propisa, obrađivač je naveo da su za primjenu zakona odgovorni Ministarstvo prosvjete i kulture, Zavod za obrazovanje odraslih i organizatori obrazovanja odraslih.

U vezi sa uticajem na formalnosti, obrađivač je naveo da se Nacrtom uvodi nova formalnost – rješenje o upisu u Registar organizatora obrazovanja odraslih za izvođenje formalnog obrazovanja odraslih. Osim toga, Nacrtom se mijenja formalnost – rješenje kojim se odobrava izvođenje programa obrazovanja odraslih, na način da će se ono izdavati samo za

izvođenje javno važećih programa osposobljavanja, uz manji broj dokumenata koji se prilažu radi pribavljanja formalnosti, te na period važenja od četiri godine.

Ministarstvo privrede i preduzetništva utvrdilo je da je obrađivač, prilikom primjene skraćenog procesa procjene uticaja propisa, postupio u skladu sa metodologijom propisanom u t. VI i VIII Odluke o sprovođenju procesa procjene uticaja propisa u postupku izrade propisa.

VII UČEŠĆE JAVNOSTI I KONSULTACIJE U IZRADI ZAKONA

U skladu sa članom 36. stav 1. tačka 9) Poslovnika o radu Vlade Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 123/19), te t. 4. i 12. Smjernica za postupanje republičkih organa uprave o učešću javnosti i konsultacijama u izradi zakona („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 123/08 i 73/12), Ministarstvo prosvjete i kulture kao obrađivač ovog zakona utvrdilo je da Zakon ima značaja za javnost. Prije izrade Nacrta zakona, obrađivač se obratio svim zainteresovanim licima radi dostavljanja mišljenja, prijedloga i sugestija u vezi sa primjenom zakona, a Nacrt zakona objavljen je na internet stranici Ministarstva prosvjete i kulture (mp@mp.vladars.net) sa rokom od osam dana za dostavljanje primjedaba i sugestija.

U ostavljenom roku pojedini organizatori obrazovanja odraslih su dostavili primjedbe na članove Nacrta zakona kojima je propisano da formalne programe obrazovanja mogu da izvode osnovne i srednje škole koje su upisane u mrežu osnovnih i srednjih škola Republike Srpske.

Radna grupa nije prihvatila dostavljene primjedbe, jer je smatrala da one nisu osnovane i da su predložena zakonska rješenja kvalitetnije uredila oblast formalnog obrazovanja odraslih, ako se uzmu u obzir prostorni i kadrovski uslovi za realizaciju formalnih programa obrazovanja odraslih, te veća dostupnost.

VIII FINANSIJSKA SREDSTVA I EKONOMSKA OPRAVDANOST DONOŠENJA ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.